

СИСТЕМА ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КАДРОВОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНИХ ТА ПЕРВИННОГО ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ НА СЛУЖБУ В ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

В статті розглянуто проблеми створення системи для автоматизації обліку і супроводження військовозобов'язаних та первинного професійного відбору на службу ЗСУ. В статті викладено актуальність та необхідність даної розробки, а також обґрунтовано доцільність термінового впровадження цієї системи в структуру Збройних сил України. Особливо зроблений акцент на необхідність дослідження психофізіологічної сфери особистості з метою виявлення осіб, які не відповідають поставленим вимогам. Проблема дослідження психологічної стабільності військовослужбовців є гострою і актуальною, особливо в умовах ведення бойових дій, оскільки військовослужбовці витримують колосальне психологічне навантаження, яке може привести до непередбачуваних наслідків. Врахування всіх сфер діяльності військових комісаріатів дозволило запропонувати автоматизовану систему інформаційного забезпечення та підтримки діяльності військових комісаріатів, яка призначена для виконання функцій по організації ведення обліку військовозобов'язаних в мирний, особливий та військовий час. При цьому в кожен час система повинна здійснювати своє коло задач, яке призначене для оптимізації основних функцій військових комісаріатів з врахуванням поточної ситуації і функціональної необхідності. Особливо описаний комплекс «Військомат-контракт», який входить до складу системи і здійснює моніторинг психофізіологічного стану військовозобов'язаних, починаючи з військомату і впродовж всієї служби. Введення в роботу цього комплексу сприяє своєчасному виявленню осіб, які можуть зрадити інтересам служби, не мають достатнього рівня мотивації, виявляють агресивність у поведінці, тяготяться виконанням своїх функціональних обов'язків, ранній діагностиці психічних і функціональних розладів у стані здоров'я і поведженні військовозобов'язаного, діагностиці лідерських якостей. В тому числі і забезпечує адекватний відбір претендентів на керівні і командирські посади в Збройні сили України. В статті також наведено структуру системи, описані функціональні та технічні можливості та представлено її призначення.

Ключові слова: інформаційні технології, професійний відбір, електронний документообіг

S.M. ZLEPKO, S.V. KOSTISHIN, S.V. PAVLOV, L.G. KOVAL, S.V. TYMCHIK
Vinnytsia national technical university

SYSTEM TO AUTOMATE AND HUMAN ACCOMPANIMENT OF MILITARY SERVICE AND INITIAL PROFESSIONAL SELECTION TO SERVE IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE

The paper has considers the problem of creating the system to automate and support for professional selection service to the Armed Forces. The urgency and necessity of this development are represented in this article. It is advisable to implement this system in the structure of the Armed Forces of Ukraine. Accent was placed on the need of a personality psychophysiological research to identify individuals who do not meet the requirements. The problem of psychological stability of soldiers are important and urgent, especially in warfare because soldiers are withstand tremendous psychological stress, which can lead to unpredictable consequences. Taking into account all areas of military commissioners was allowed to offer an automated system of information provision and support of the military commissioners that is designed to perform the functions of accounting for military service in peacetime, especial time and wartime. In this case, the system has to perform its tasks each time, that is designed to optimize the basic functions of the military commissioners to the current situation and functional necessity. The program complex «Viyskomat-contract» was described in this article. This complex is a part of the system and provides the monitors the psychophysiological state of military men. This complex promotes timely detection of persons, who could betray the interests of the service, lack of motivation, exhibit aggressive behavior, early diagnosis of mental disorders and functional health status and behavior military men commitments, the diagnosis of leadership merit, and provides adequate selection of candidates for executive and commander positions in the Armed Forces of Ukraine. The paper also provides the structure of the system, described functional and technical capabilities and presents its destination.

Key words: information technology, professional selection, electronic document management

Вступ

В даний час в світі склалася нова військово-політична обстановка, в якій значно зменшилась безпосередня загроза виникнення великомасштабної війни з використанням засобів масового ураження. Однак фактори військової безпеки все ж продовжують бути присутніми, про що свідчать локальні безперервні збройні конфлікти.

Вплив на організм і особистість військовослужбовця цілого комплексу несприятливих факторів військової обстановки призводить у більшості випадків до зниження професійної працездатності та формування у нього бойової психічної травми. При цьому в ряді випадків гостра стресова реакція нівелюється, і військовослужбовець продовжує виконувати свої службові обов'язки, але з меншою ефективністю.

Необхідність вирішення завдання психологічного забезпечення військ диктується тим, що ведення бойових дій пред'являє високі вимоги до морально-психологічного та психофізіологічного стану військовослужбовців. Значне нервово-емоційне напруження в цих умовах в 75% випадків (за даними літератури) переходить в напруженість, яка супроводжується дезорганізацією психічної діяльності.

В умовах нестабільності соціально-політичної ситуації військові комісаріати стикаються зі значними труднощами в своїй роботі. Застарілі методи обліку і супроводження військовозобов'язаних,

організації документообігу приводять до появи помилок, надмірних витрат фінансів і часу, що негативно відображається як на роботі військових комісаріатів, так і на психологічному стані майбутніх вояків. Додатково ситуація ускладнюється відсутністю в ЗСУ служб або підрозділів психологічного супроводження військовослужбовців, як це має місце, наприклад, в МВС України. Тому питання щодо вирішення проблеми покращення організації праці військових комісаріатів шляхом введення нових методів і систем психофізіологічних досліджень при відборі на службу є доречним і актуальним.

Основний текст статті

Сучасна війна - це не тільки збройне протистояння, а й боротьба поглядів, принципів, морального духу. Досягнення перемоги в сфері суспільної свідомості є не менш важливим фактором, ніж перемога на полях битв. Психологічна боротьба починається задовго до ведення військових дій, триває під час і після їх закінчення. Головним її завданням є нав'язування своєї волі шляхом впливу на групову свідомість супротивника з метою управління та маніпулювання свідомістю населення і особового складу збройних сил.

Збройні сили беруть участь у психологічній боротьбі шляхом організації та проведення психологічних операцій (ПСО). Експерти НАТО прогнозують посилення ролі психологічних операцій як складової частини єдиної компанії з проведення інформаційних операцій в мирний час, в загрозовий період і в ході бойових дій. На їхню думку, в найближчій перспективі психологічні операції повинні стати гнучким засобом швидкої доставки потрібної інформації, адаптованої до технічних можливостей сприйняття противника в районі ймовірних бойових операцій. ПСО будуть найбільш ефективними, якщо їх розгорнути до початку безпосередніх військових дій і продовжувати після завершення активної фази. Проведені в загрозовий період, вони допоможуть сформуванню сприятливої для ЗС обстановки в конкретному регіоні світу [1].

Психологічні операції представляють собою комплекс заходів, які здійснюються у мирний або воєнний час, а також у період виникнення кризової ситуації, з метою впливу на війська і населення противника для формування у них поглядів, які сприяють вирішенню певних політичних і військових завдань [1].

Психологічні операції включають: психологічні дії на державному рівні, заходи психологічного характеру по закріпленню успіху, психологічний вплив на полі бою і в ході миротворчих операцій. Об'єктами впливу можуть бути військовослужбовці і цивільне населення ворожих або нейтральних країн, командири і штабний персонал ЗС противника, а також військовослужбовці інших (не входять в НАТО) країн і їх цивільне населення [1].

Основним завданням сил психологічних операцій, що беруть участь у спільних діях, є забезпечення проведення інформаційних та спеціальних операцій, а також здійснення військово-цивільного співробітництва. У зв'язку з цим важливо, щоб психологічні операції були ретельно узгоджені між усіма задіяними органами управління та організаціями.

Мета психологічних операцій полягає в ослабленні волі і наданні впливу на поведінку противника в інтересах забезпечення підтримки військ (сил) НАТО, задіяних в операції. Заходи, що проводяться в ході ПСО, можуть бути класифіковані як «чорні», «сірі» або «білі» залежно від ступеня закритості джерела передачі інформації. «Чорні» заходи являють собою повідомлення, які виходять від закритого джерела, «сірі» - від спеціально не розкриває джерела, «білі» - підтверджуються джерелом (акредитованим органом) [1].

Причини формування психічних розладів в бойовій обстановці дуже різноманітні. Відзначається великий вплив належного матеріально-технічного забезпечення, міцної військової дисципліни і хороших бойових навичок на загальний моральний стан особового складу воюючих сторін, що сприяє, тим самим, зниженню реактивних станів. Висока частота психічних порушень може обумовлюватися раптовістю початку військових дій, відсутністю попередньої психологічної підготовки, ослабленням дисципліни у військах.

Морально-психологічна стійкість у військах НАТО визначається: дисципліною, бойовим духом, волею до перемоги, самовладанням, почуттям власної гідності, чесністю відданістю обов'язку та військовою службі, почуттям офіцерської і солдатської честі [2].

Як показує практика, основними сильними сторонами морально-психологічного стану переважної більшості військовослужбовців країн НАТО є: високий рівень особистої професійної підготовки та постійне прагнення до його підвищення; переконаність у винятковості державного ладу своєї країни; гордість за приналежність до своєї країни та її збройним силам; відданість традиціям військової частини і збройних сил в цілому; впевненість у якості своєї зброї, неперевершеності ввіреного озброєння і військової техніки; висока психологічна готовність до початку військових дій [2].

У той же час можна відзначити і деякі негативні риси морального духу особового складу збройних сил основних зарубіжних країн: надмірна захопленість матеріальним стимулюванням на шкоду морально-етичному вихованню; зневага до супротивника, переоцінка своїх сил; втрата ініціативи в ході бойових дій, яка може привести до істотного зниження морально-психологічного стану військовослужбовців; наявність расових забобонів, прояв крайніх форм індивідуалізму, кар'єризму, напруженість у взаєминах; зловживання алкоголем, наркотиками [2].

Автоматизована система інформаційного забезпечення та підтримки військових комісаріатів, яка забезпечує облік, кадрове супроводження і професійний відбір військовозобов'язаних на службу в ЗСУ призначена для:

1) відсіювання осіб, які непридатні для служби за психічним станом або незадовільним рівнем мотивації; 2) сортування осіб за інтелектуальними здібностями на тих, які здатні виконувати роботу, що

вимагає високих інтелектуальних навантажень і тих, кому не можна доручати виконання таких робіт; 3) відбір кандидатів на керівні посади;

в т.ч. у мирний час: 1) організація електронного документообігу в межах військового комісаріату; 2) оцінювання фізичного і психічного здоров'я військовозобов'язаних з метою попереднього відбору кадрів для ЗСУ; 3) оцінювання рівня мотиваційної спрямованості, психоемоційної стійкості та стабільності особистісної сфери військовозобов'язаного; 4) формування і супроводження списків призовників, які підлягають призову на військову службу за датою народження, місцем проживання тощо;

у особливий час: 1) оперативне інформування військовослужбовців щодо місця військових зборів; 2) проведення оперативного відбору військовозобов'язаних згідно запитів, які надходять у військовий комісаріат;

у військовий час: 1) проведення мобілізаційних заходів; 2) кадрове супроводження військовослужбовців.

Функціональні можливості системи: оптимізація обліку всіх військовозобов'язаних; введення електронної особової і медичної карток; оперативна підготовка списків військовозобов'язаних за військовими спеціальностями шляхом попереднього формування персональної бази даних військовослужбовців; підвищення рівня мобілізаційних можливостей військкоматів за рахунок обміну інформацією, формування звітності та електронного пошуку військовослужбовців; кадрове супроводження військовозобов'язаних протягом всього періоду служби в ЗСУ; проведення ранжування військовозобов'язаних за їх фізичними та психічними характеристиками, що дозволяє виконувати відбір кадрів з врахуванням їх військових спеціальностей за принципом оптимальності; введення картки психологічного супроводження військовозобов'язаного (вояка); впровадження системи автоматизованого SMS-інформування військовозобов'язаних.

Рис. 1. Структура системи

Програмний комплекс «Військокомат-контракт», що входить до складу системи (рис.1) здійснює моніторинг психофізіологічного стану військовозобов'язаних, починаючи з військокомату і впродовж всієї служби в ЗСУ, що сприяє своєчасному виявленню осіб, які можуть зрадити інтересам служби, не мають достатнього рівня мотивації, виявляють агресивність у поведінці, зухвалість, тяготяться виконанням своїх функціональних обов'язків; ранній діагностиці психічних і функціональних розладів у стані здоров'я і поведженні військовозобов'язаного, в т.ч. і схильності до суїциду та інших прихованих аспектів неадекватної поведінки; діагностиці лідерських якостей, що забезпечує адекватний відбір претендентів на керівні і командирські посади в ЗСУ, так само, як і їх умінню оцінювати підлеглих, бути комунікабельним і зберігати високу працездатність.

Технічні можливості:

- віддалена робота з даними при наявності доступу до глобальної мережі по протоколу TCP/IP за наявності сервера баз даних;
- підвищення надійності збереження даних за рахунок планування і реалізації електронних резервних копій інформації;
- наявність градації прав доступу до даних, що дозволяє виділити захищені області інформації.

Висновок

Проблема дослідження психологічної стабільності військовослужбовців є гострою і актуальною, особливо в умовах ведення бойових дій, оскільки військовослужбовці витримують колосальне психологічне навантаження, яке може привести до непередбачуваних наслідків. На сьогоднішній день цій проблемі приділяють значну увагу, особливо в країнах з розвиненими та досконало оснащеними арміями – країнами-членами НАТО, Російській федерації і т.д. Одночасно з цим інформаційних систем, які б забезпечували такі дослідження та формували відповідні висновки саме для військовослужбовців та військовозобов'язаних поки що відсутні.

Література

1. Служба психологических операций Войска Польского [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://psyfactor.org/lib/psywar38.htm>.
2. Цели, задачи, принципы и содержание морально-психологической подготовки в армиях НАТО [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.bankreferatov.ru/referats.html>.
3. Профессиональный психологический отбор в вооруженных силах российской федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ofisant.ru/uchebnie-posobiya/43-professionalnyj-psixologicheskij-otbor-v-vooruzhennyx-silax-rossijskoj-federacii.html>

References

1. Sluzhba psihologicheskikh operatsiy Voyska Polskogo [Elektronnyj resurs]. – Regim dostupu: <http://psyfactor.org/lib/psywar38.htm>.
2. Tseli, zadachi, printsipy i sodержanie moralno-psihologicheskoy podgotovki v armiyah NATO [Elektronnyj resurs]. – Regim dostupu: <http://www.bankreferatov.ru/referats.html>.
3. Professionalnyy psihologicheskij otbor v vooruzhennykh silah rossiyskoj federatsii [Elektronnyj resurs]. – Regim dostupu: <http://www.ofisant.ru/uchebnie-posobiya/43-professionalnyj-psixologicheskij-otbor-v-vooruzhennyx-silax-rossijskoj-federacii.html>.

Рецензія/Peer review : 22.1.2015 р. Надрукована/Printed :24.1.2015 р.
Стаття рецензована редакційною колегією